

ȘEDINȚELE COMISIUNII ÎN IANUARIE—MARTIE 1913

I. Ședința dela 19 Ianuarie.

Președinte: C. Dissescu, ministrul cultelor și instrucțiunii. Membri prezenți: I. Kalinderu, E. A. Pangrați, Gr. Cerkez și V. Pârvan. Asistent: N. Ghika-Budești. Secretar: Alex. Lapedatu.

La ordinea zilei lucrările de la Căldărușani și de la Stavropoleos.

Privitor la cele dintâi se prezintă:

Un raport general asupra lor;

Situația și actele justificative pentru lucrările executate în 1912;

Devizul lucrărilor de construcție ce mai sunt de executat până la completa terminare a restaurării.

Cercetându-se aceste acte, se recomandă:

Lucrările executate și recepționate în trecut, să se achite pe baza raportului general prezentat, firește după verificarea legală a serviciului de contabilitate;

Lucrările executate în 1912 să se recepționeze de d. arhitect-șef al monumentelor;

Devizul viitoarelor lucrări de construcție să se examineze întâiu de d. arhitect-șef al monumentelor, spre a fi în urmă supus Comisiunii, care roagă pe d. ministru să binevoiască a mijloci acordarea creditelor necesare pentru aceste lucrări (de construcție și de pictură).

Privitor la lucrările de la Stavropoleos, se prezintă:

Un tablou de situația lucrărilor executate, din care se vede ce sumă au a primi moștenitorii răposatului arh. I. Mincu, ca onorar convenit acestuia.

În legătură cu aceasta, se recomandă:

Să se continue lucrarea cu concursul d-lui

arh. Zagoritz, care va lucra de acord cu serviciul tehnic al monumentelor;

Să se facă inventarul de tot ceea ce se găsește la biroul lucrărilor și acasă la răposatul Mincu, privitor la restaurare;

Să se mențină d. Arh. Seewald ca conducător al șantierului.

Tot în această ședință, întâia a anului curent, d. I. Kalinderu rostește două necroloage: pentru răposatul Sp. C. Haret, sub ministerul căruia s'au reactivat lucrările Comisiunii și s'au pus la cale publicațiile ei, și pentru răposatul arh. I. Mincu, ca promotor al arhitecturii noastre naționale și restaurator al bisericii Stavropoleos (pp. 55-6).

D-l ministru Dissescu unește sentimentele sale de adânc regret pentru ambii răposați cu acele ale Comisiunii și oferă, pentru aducerea la îndeplinire a propunerii ce i-a făcut d. I. Kalinderu, mijloace pentru facerea unui bust al arh. I. Mincu pentru localul Comisiunii.

II. Ședința dela 9 Februarie.

Președinte: I. Kalinderu. Membri prezenți: E. A. Pangrați și Gr. Cerkez. Asistent: N. Ghika-Budești. Secretar: Alex. Lapedatu.

La ordinea zilei lucrările dela Căldărușani și altele.

Cu privire la cele dintâi, se recomandă:

Să se aprobe devizele pentru noile construcții și pentru pictura exterioară a bisericii, cu rezerva ca, pentru pictură, d. Belizarie să prezinte un proiect de schiță pentru lucrare;

Să nu se aprobe din celelalte lucrări cerute de I. P. S. Superior al mănăstirii decât

pictura trapezii și repararea caselor, întru cât celelalte nu sunt reclamate de stilul vechiu al bisericii (înălțarea clopotniței) și nu intră în atribuțiile Comisiunii (cheltuelile pentru sfințire);

Să se achite din lista de cheltuieli prezentată de I. P. S. Superior, ca fiind făcute în interesul restaurării, numai acelea ce intră în cadrul strict al restaurării (mobilier și obiecte bisericesti).

Cu această ocazie Comisiunea cere ca pe viitor să dea avizul său și asupra obiectelor de cult ce se comandă pentru bisericile monumente istorice, iar I. P. S. Superior al Căldărușanilor să nu se mai amestece, nici direct nici indirect, în lucrări.

Ce privește propunerile pentru construirea de clădiri de raport pe terenul împrejmuit al bisericii Curtea-Vechă din Capitală, Comisiunea cere a se lua informații asupra persoanelor de la cari s'au primit oferte în acest sens, pentruca, dacă va găsi cu cale, să examineze cestiunea la fața locului. Până atunci, serviciul tehnic al Comisiunii, va prezintă un referat și o schiță de plan în legătură cu această cestiune.

Iar în ce privește organizarea lucrărilor, Comisiunea solicită ca pe viitor toate lucrările de restaurare să se facă sub controlul ei, să se unifice bugetele pentru restaurări (al Comisiunii cu al Serviciului d-lui Lecomte) și să se ceară ca arhiva acestui din urmă serviciu să se predea Comisiunii.

III. Ședința dela 16 Februarie.

Președinte: I. Kalinderu. Membri prezenți: E. A. Pangrati și Gr. Cerkez. Asistent: N. Ghika-Budești. Secretar: Alex. Lapedatu.

La ordinea zilei chestiuni diferite. Se recomandă:

Să se rețină terenul împrejmuit al bisericii Curtea-Vechă din Capitală, spre a se amenaja pe dânsul, în înțelegere și cu concursul Primăriei, un mic squar, întrucât s'a hotărât restaurarea bisericii;

D. pictor Belizarie să fie rugat a mai prezenta o schiță pentru pictura în exterior a bisericii Căldărușani, în care icoanele să fie alternate prin panouri nepictate;

Să se facă cercetările necesare pentru stabilirea lucrărilor de reparație și întreținere cerute la bisericile: Antim, Mihai-Vodă și

Biserica cu Sfinți din Capitală, Stelea din Târgoviște, Bălinești din jud. Dorohoiu, Biserici din jud. Neamțu, Ștefănești din jud. Botoșani, Răducanu din T.-Ocna, Cotroceni din Capitală, Corbii-Mari din jud. Vlașca și Gâlmeele (pictura) din jud. Olt;

Să se facă cercetările cuvenite ca urmare a cererilor pentru declararea de monumente istorice a bisericilor din Coeni, jud. Ilfov și Sf. Petru și Pavel din Ploiești;

Să se respingă cererea pentru declarare ca monument istoric a bis. Sfinții Voevozi din Câmpu-Lung;

Să se ceară informații mai precise asupra condițiilor în care se oferă cula dela Măldărăști spre a fi luată sub îngrijirea Comisiunii;

Să se verifice inventarul obiectelor păstrate în biurul și șantierul bisericii Stavropoleos de d. arh. șef al monumentelor;

Să se înlocuească varul cu ciment la reconstruirea clopotniței dela fosta Mitropolie din Târgoviște;

Recepția lucrărilor de reparație și întreținere de monumente istorice făcute sub privilegierea arhitecților-ajutori să se facă de d. arhitect șef al monumentelor, iar recepția lucrărilor de restaurare de membrii delegați ai Comisiunii;

Să se acorde d-lui Pavel Popescu, absolvent al Școalei de Arte frumoase, care a dat probe de aptitudini și zel osebit în ce privește pictura bisericască, în lucrările sale dela Mamu și Curtea de Argeș, una din bursele Comisiunii pentru studiul picturii bizantine în străinătate.

IV. Ședința dela 2 Martie.

Președinte: I. Kalinderu. Membri prezenți: E. A. Pangrati și Gr. Cerkez. Asistent: N. Ghika-Budești. Secretar: Alex. Lapedatu.

La ordinea zilei: lucrările dela Căldărușani și diferite alte cestiuni. Se recomandă:

Să se aprobe schița pentru pictura exterioră a bis. dela Căldărușani prezentată de d. Belizarie, cu rezerva ca pictorul să mai studieze cestiunea coloritului, potrivit indicațiilor ce i s'au dat;

Să se ia măsuri pentru terminarea lucrărilor dela biserica Albă din Baia până în Mai viitor (așezarea tamplei și icoanelor, instalarea mobilierului, etc.), astfel ca sfințirea

bisericii să se poată face de Sf. Constantin și Elena (21 Mai);

Recepția mulajelor făcute pentru colecțiile plastice ale Comisiunii, instalate la Palatul Artelor dela Filaret, să se facă de întreaga Comisiune;

Să se aprobe recepția făcută de d. arh. Șef al monumentelor pentru lucrările de construcție executate în vara anului 1912 la Căldărușani;

Să se aprobe lucrările cerute ca necesare la fostul schit Sărăcinești după devizul ce se va face și prezintă.

Ce privește proiectele întocmite și prezentate de d. arh. V. Moga dela Eforia Spitalelor, pentru ridicarea unor noi construcțiuni în curtea paraclisului dela mănăstirea Sinaia, Comisiunea rămâne a se pronunța după ce va examina la fața locului vechile clădiri, spre a putea mai bine aprecia importanța ce li se atribue.

Asemenea în ce privește restaurarea bisericii fostei mănăstiri dela Soveja, Comisiunea va examina cestiunea la fața locului.

V. Ședința dela 16 Martie.

Președinte: I. Kalinderu. Membri prezenți: E. A. Pangrati și Gr. Cerkez. Asistent: Arh. N. Ghika-Budești. Secretar: A. Lapedatu

La ordinea zilei lucrările dela Stavropoleos, Căldărușani și alte cestiuni. Se recomandă:

Să se solicite direct dela Ministerul Finanțelor un credit de lei 100.000 pentru lucrările executate, dar neachitate încă la biserica Stavropoleos (50.000) și pentru terminarea restaurării acestei biserici (50.000);

Să nu se aprobe desenul policandruului comandat, fără avizul Comisiunii, pentru biserica dela Căldărușani, la sculptorul Babic, lucrarea ne reprezentând nici o valoare, iar sculptorul numit neavând specialitatea lucrărilor în metal;

Să se cerceteze din nou, la fața locului, noua ofertă pentru cedarea terenului dela Curtea-Vechă din Capitală pentru construcții de raport;

Să se aprobe cererea pentru lucrări de reparații la biserica Frumoasa de lângă Iași, înscriindu-se lucrarea pe tablou;

Să se aprobe cererea pentru cedarea în mod provizoriu a încăperilor de lângă clopotnița bisericii domnești din Târgoviște pentru instalarea unei grădini de copii, fă-

cându-se cu această ocazie reparațiile necesare localului;

Să se aprobe cererea și devizul pentru reparații necesare la biserica Sf. Gheorghe din Câmpulung;

Să se aprobe modelele prezentate de d-l pictor Belizarie pentru pictura în exterior a bisericii dela Căldărușani, făcute pe motivele artistice luate de d-sa dela biserica din Brebu, scoțându-se mai în evidență culorile prin reducerea intensității fondului.

VI. Ședința dela 30 Martie.

Președinte: I. Kalinderu. Membri prezenți: D. Onciul, E. A. Pangrati, Gr. Cerkez și V. Pârvan. Asistent: N. Ghika-Budești. Secretar: Alex. Lapedatu.

La ordinea zilei diferite cestiuni. Se recomandă:

Să se aprobe referatul d-lor Kalinderu și Ghika cu privire la noua cerere pentru construcții de raport pe terenul bisericii Curtea-Vechă din Capitală;

Să se intervină la Primăria orașului Iași ca, în interesul degajării bisericii Trei-Ierarhi, să se deschidă o stradă dealungul laturei de apus a curții bisericii prin prelungirea străzii ce poartă numele de «Fundătura Trei Ierarhi»;

Să se aprobe referatul d-lui arhitect-ajutor al monumentelor Traianescu, cu privire la lucrările necesare la biserica dela Cotroceni, făcându-se deviz și înscriindu-se aceste lucrări pe tablou;

Să se intervină la Ministerul de Lucrări Publice a se prevedea suma necesară pentru podmolirea apei Motrului, care amenință terenul pe care se găsește mănăstirea Gura Motrului, din fondul destinat ca ajutor județelor pentru lucrări de utilitate publică, în care pot intra și aceste lucrări;

Să se aprobe suma de lei 4.000 pentru terminarea lucrărilor de reparații dela biserica Barnovschi din Iași;

Să se pună din nou pe tablou lucrările necesare la biserica fostei mănăstiri Plum-buita;

Să se respingă cererea de declarare ca monument istoric a bisericii Albe din Roman, pentru acelaș cuvânt pentru care această cerere s'a respins și în 1908;

Să se aprobe referatul d-lui arh.-ajutor Traianescu cu privire la conservarea și re-

pararea caselor mănăstirești rămase la Todireni lângă Burdujeni;

Să se ia măsuri pentru completarea zidului de împrejmuire la biserica Bucur din Capitală;

Să se aprobe propunerea d-lui Kalinderu, în chestiunea curățirii mobilierului și tamplei dela bis. Stavropoleos, de a fi consultat în această privință d. Vodak, la nevoie chiar un specialist strein, ca bunăoară, Prof. Viertelberger dela Viena, care a curățit picturile dela Sf. Gheorghe din Suceava;

Să se încredințeze d-lui Noroceă curățirea și restaurarea picturii bisericii Domnești din Curtea de Argeș, avându-se în vedere că d-l Pavel Popescu trebuie să plece în strei-

nătate și că nu are încă cunoștințe și experiența suficientă pentru o lucrare așa de importantă. D. Noroceă va merge la fața locului, va studia chestiunea și va înainta un referat. În acest scop, d-sa se va pune în legătură cu dd. Cerkez și Ghika, arhitecții directori ai lucrării. Până atunci, d. Popescu va continua să lucreze, însă numai la partea de sus a turlei.

Cu acest prilej, Comisiunea exprimă deosebită sa satisfacție d-lor Cerkez și Ghika, directorii lucrării, pentru modul cum au executat, după toate cerințele, restaurarea acestei biserici, condamnată, de alții, încă de mult dărâmării.